

Michael S. Gazzaniga, *Human. Quel che ci rende unici*. Człowiek. To co nasz czyni wyjątkowymi. Raffaello Cortina Editore, 2009, *Human*, 2008

My ludzie jesteśmy nadzwyczajni. Wszyscy rozwiązujemy bezustannie problemy i to bez najmniejszego wysiłku. Kiedy zbliżamy się do szklanych drzwi w rękoma zajętych torbami z zakupami, wiemy w instynktowny sposób jak wyciągnąć mały palec i zaczepić go o klamkę, tak aby otworzyć drzwi. Umysł ludzki jest tak kreatywny i gotowy do wyobraźni, że oczekuje *map działania* (tj. zamierzonych intencji) praktycznie u wszystkich – u zwierząt domowych, w starych butach, w samochodach, w naszym świecie, u naszych bóstw. To jakbyśmy nie chcieli być sami na szczycie drabiny poznania jako stworzenia najinteligentniejsze na Ziemi. Chcemy widzieć jak nasze psy nas fascynują i jak wywołują nasze emocje; wyobrażamy sobie, że i one mogą odczuwać żal, miłość, nienawiść i całą resztę. Jesteśmy co nieco zarozumiali, i to nas przestrasza. [...]

Z podróży przez tę książkę wynika fakt niezwykle jasny. O ile jesteśmy zbudowani z tych samych składników chemicznych i rządzą nami te same reakcje fizjologiczne, różnimy się zasadniczo od pozostałych zwierząt. To jak gaz może zamienić się w ciecz, która z kolei może stać się ciałem stałym, tak w trakcie ewolucji zaszły swego rodzaju zmiany stanu skupienia (fazy), ogromne jeśli zważymy na ich implikacje, tak że jest prawie niemożliwe uważać, że wynikały one z tych samych składników [...]

W rzeczywistości, myślę że podobna zmiana stanu skupienia (fazy) miała miejsce w trakcie naszego stawania się ludźmi. Nie istnieje jeden czynnik, który może uzasadnić nasze nadzwyczajne zdolności, nasze aspiracje i naszą umiejętność podróżowania w abstrakcyjny sposób w czasie, do światów nieskończenie odległych, daleko poza naszą obecną egzystencją. Nawet zachowując wszystkie związki ze światem biologicznym, z którego pochodzimy, różnimy się od niego niezmiernie. O ile dzielimy z innymi zwierzętami większość naszych genów i architekturę naszego mózgu, dzielą nas od nich wielorakie różnice. I tak my jesteśmy w stanie używać narzędzi aby tworzyć dzieła jubilerskie, szympansy zaś potrafią korzystać z kamieni, aby rozbijać orzechy, ale przepaść jest ogromna. I nawet jeśli pies wyda się nam empatyczny, żaden z domowych zwierzątek nie jest w stanie pojąć różnicy między przykrością a żalem.

Zaszła więc zasadnicza zmiana fazy; a miało to miejsce wskutek różnorodnych zmian w naszych mózgach i naszych umysłach. Ta książka opowiada o naszej wyjątkowości i w jaki sposób ją osiągnęliśmy. Osobiście, kocham nasz gatunek, i zawsze go kochałem. Nigdy nie czułem potrzeby umniejszania naszego sukcesu czy naszego panowania w tym wszechświecie. A więc, zaczynamy podróż w kierunku zrozumienia, dlaczego istoty ludzkie są specjalne, i czerpmy z tej podróży radość.

Prolog, str. 1-4, tłumaczenie z włoskiego GK